

Onderwerp Garantstelling Spaarnelanden	
Nummer	2019/86729
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen
Afdeling	CC
Auteur	Welsink, M.
Telefoonnummer	023-5113887
Email	mwelsink@haarlem.nl
Kernboodschap	Spaarnelanden heeft (als deelneming van de gemeente Haarlem) een dubbele financieringsbehoefte: 1) Voor het doen van investeringen in het belang van het uitvoeren van activiteiten voor de gemeente; 2) Voor investeringen ten behoeve van duurzaam afvalbeheer. Zonder garantieverlening vanuit de gemeente is het aantrekken van financiering, nodig voor het uitvoeren van activiteiten voor de publieke taak, een stuk duurder. Dit heeft zijn weerslag op de dienstverleningsovereenkomst en daarmee indirect op de kosten van de burger. Indien Spaarnelanden, als 100% overheids-N.V., geld wil aantrekken via een sectorbank tegen een voordeligere rente is hiervoor een gemeentelijke garantieverlening nodig. Het college besluit om twee garanties te verlenen ten behoeve van Spaarnelanden voor een totaal bedrag van ad € 6,5 miljoen.
Behandelveorstel voor commissie	Niet van toepassing (publicatie op B&W-besluitenlijst).
Relevante eerdere besluiten	Nota Garanties en Leningen (2013/34361) Garantstelling Spaarnelanden (2017/300019)
Besluit College d.d. 12 februari 2019	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. Het college verleent een garantie voor de financieringsbehoefte voor 2019 ad € 4.300.000, voortkomend uit (doorgeschoven) investeringen in 2018 en 2019 van Spaarnelanden voor het uitvoeren van activiteiten voor de publieke taak. 2. Het college verleent een garantie voor de investeringen met betrekking tot duurzaam afvalbeheer (SPA) ad € 2.200.000, gebaseerd op de geplande investeringsbehoefte voor 2019. 3. Het college besluit om onder de in de aktes van borgtocht (Bijlagen 3 en 4) vermelde voorwaarden onherroepelijk en onvoorwaardelijk borg te staan jegens BNG voor de richtige nakoming van alle verplichtingen van Spaarnelanden N.V. uit hoofde van de lening, overeenkomstig de model aktes

	van borgtocht met referenties nnb1/nnb2, een en ander tot de maximum bedragen van EUR 4.300.000,- (referentie nnb1) en EUR 2.200.000,- (referentie nnb2) (allen te vermeerderen met de pro rata parte aan dit bedrag toe te rekenen boeten, kosten en wettelijke en overeengekomen renten). de secretaris, de burgemeester,
--	---

1. Inleiding

Spaarnelanden N.V. (Spaarnelanden) is een 90% deelneming van de gemeente Haarlem en voert voor 90% van haar activiteiten opdrachten uit ten behoeve van de gemeenten Haarlem en Zandvoort. Onder andere om duurzaam afvalbeheer mogelijk te maken zal Spaarnelanden investeringen moeten plegen om de invoering hiervan mogelijk te maken. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om grootschalige inkoop en vervanging van voertuigen duocontainers, extra rolemmers en ondergrondse containers ten behoeve van het inzamelen van gescheiden recyclebare fracties.

Zonder garantieverlening vanuit de gemeente is het aantrekken van financiering een stuk duurder, wat zijn weerslag zal hebben op de dienstverleningsovereenkomst en daarmee indirect op de kosten van de burger. Indien Spaarnelanden, als 100% overheids-N.V., geld wil aantrekken via een sectorbank tegen een voordeligere rente is hiervoor een gemeentelijke garantieverlening nodig. Er zijn twee te verlenen garanties ten behoeve van Spaarnelanden voor een totaal bedrag van ad € 6,5 miljoen:

- Garantie voor financieringsbehoefte blijkend uit de (doorgeschoven) investeringen in 2018 en 2019 (€ 4.300.000)
- Garantie voor investeringen ten behoeve van duurzaam afvalbeheer (€ 2.200.000)

In 2017 heeft Haarlem ook twee leningen van Spaarnelanden gegarandeerd ([2017/300019](#)) voor investeringen en de uitrol van duurzaam afvalbeheer. De huidige aanvraag voor garantstellingen betreft andere investeringen dan waar eerder garant voor is gestaan, zie hiervoor ook de bijlagen met bedragbepalingen.

2. Besluitpunten college

1. Het college verleent een garantie voor de financieringsbehoefte voor 2019 ad € 4.300.000, voortkomend uit (doorgeschoven) investeringen in 2018 en 2019 van Spaarnelanden voor het uitvoeren van activiteiten voor de publieke taak.

De onderbouwing van deze bedragen is te vinden in Bijlage 1. De daarbij geldende randvoorwaarden zijn:

- i. De lening waarvoor een garantie wordt verleend mag alleen gebruikt worden ten behoeve van investeringen die betrekking hebben op de uitvoering van taken voor de gemeente, waarbij de grootste investeringen zijn:
 1. Aanschaf bedrijfswagens ad. € 1,1 miljoen
 2. Aanschaf huisvuilwagens ad. € 0,6 miljoen
 3. Aanschaf haakarmen ad. € 0,4 miljoen
 4. Aanschaf vrachtwagens ad. € 0,4 miljoen
 5. Aanschaf veegmachines ad. € 0,3 miljoen
 6. Aanschaf ondergronds containers ad. € 0,3 miljoen
 - ii. De gemeente ontvangt het recht van pand op de achterliggende activa en een eerste recht van koop.
 - iii. De garantiestelling geldt voor maximaal 10 jaar.
2. Het college verleent een garantie voor de investeringen met betrekking tot duurzaam afvalbeheer (SPA) ad € 2.200.000, gebaseerd op de geplande investeringsbehoefte voor 2019.

De onderbouwing van deze bedragen is te vinden in Bijlage 2. De daarbij geldende randvoorwaarden zijn:

- i. De lening waarvoor een garantie wordt verleend mag alleen gebruikt worden ten behoeve van duurzaam afvalbeheer, het is wel toegestaan om het benodigde bedrag in delen te lenen.
 - ii. Een recht van pand op de achterliggende activa en een eerste recht van koop.
 - iii. De garantiestelling geldt voor maximaal 10 jaar.
3. Het college besluit om onder de in de aktes van borgtocht (Bijlagen 3 en 4) vermelde voorwaarden onherroepelijk en onvoorwaardelijk borg te staan jegens BNG voor de richtige nakoming van alle verplichtingen van Spaarnelanden N.V. uit hoofde van de lening, overeenkomstig de model aktes van borgtocht met referenties nnb1/nnb2, een en ander tot de maximum bedragen van EUR 4.300.000,- (referentie nnb1) en EUR 2.200.000,- (referentie nnb2) (allen te vermeerderen met de pro rata parte aan dit bedrag toe te rekenen boeten, kosten en wettelijke en overeengekomen renten).
 - i. Gelet op artikel 160 lid 1 sub e van de Gemeentewet.
 - ii. En verklaart hiermee kennis te hebben genomen van de modellen van de aktes van borgtocht (referentienummer nnb1/nnb2) van de BNG.

3. Beoogd resultaat

Het verlenen van de garanties aan Spaarnelanden zal leiden tot een adequate financieringsmogelijkheid voor de aanschaf van de benodigde investeringen in (onder andere) rollend materieel (bedrijfswagens, huisvuilwagens, vrachtwagens en veegmachines; zie Bijlage 1) en duurzaam afvalbeheer (zie Bijlage 2) te financieren. De gemeente is enig afnemer van duurzaam afvalbeheer. De lage rentecomponent wordt doorberekend in de dienstverleningsovereenkomst (DVO), hoe lager de rente des te minder wordt de DVO belast. Dit beperkt niet enkel de kosten van de dienstverlening door Spaarnelanden voor de gemeente, maar ook (indirect) de belastingdruk voor de burgers.

4. Argumenten

Het voorstel past in bestaand beleid

Het verstrekken van een (individuele) garantie aan Spaarnelanden voldoet aan de interne procedure zoals omschreven in de nota 'Garanties en leningen'. Vanuit deze nota volgt ook dat het besluit tot het verstrekken van garanties wordt gedaan door het college en de burgemeester is krachtens artikel 171 van de Gemeentewet bevoegd de Akte van borgtocht te ondertekenen.

Publiek belang

Het is in het publieke belang om aan de inzameling van afval op een zo duurzame en efficiënt mogelijke manier invulling te geven. Door het verlenen van een garantstelling voor de door Spaarnelanden aan te trekken leningen zullen de financieringskosten tot een minimum beperkt blijven wat tevens een lagere prijs voor de gemeente tot gevolg heeft in de met Spaarnelanden af te sluiten dienstverleningsovereenkomst.

Zeggenschap over Spaarnelanden

De gemeente heeft door haar aandeelhouderschap voor 90% zeggenschap over Spaarnelanden. Deze zeggenschap is in de statuten vastgelegd. De aandeelhouders gaan daarbij niet over de dagelijkse bedrijfsvoering, dat is de bevoegdheid van de directie. Maar alle strategische beslissingen, zoals investeringen, reorganisaties, visie & missie, overnames et cetera, worden door de aandeelhouders genomen. De directie en de raad van commissarissen bereiden deze beslissingen voor en adviseren de aandeelhouder daarin. Deze zeggenschap geeft de gemeente voldoende mogelijkheden om te waarborgen dat Spaarnelanden aan zijn verplichtingen jegens de banken blijft voldoen en de banken geen beroep op de garantstelling zullen doen.

De financiële situatie

Spaarnelanden is een 90% deelneming van de gemeente Haarlem (en voor 10% van de gemeente Zandvoort) en voert feitelijk voor 90% van haar activiteiten opdrachten uit ten behoeve van deze gemeenten (77% voor Haarlem). Dit verhoudt zich goed tot de Aanbestedingswet 2012, artikel 2.24a. Door duurzaam afvalbeheer wordt afval gescheiden ingeleverd en ingezameld waardoor recyclebare fracties apart kunnen worden verwerkt. Om deze dienst aan de gemeente te kunnen aanbieden doet Spaarnelanden investeringen in bijvoorbeeld ondergrondse containers en extra rolcontainers.

Spaarnelanden is in staat om rente en aflossing op de leningen te voldoen. De inkomsten van Spaarnelanden (voornamelijk volgend uit de dienstverleningsovereenkomst gesloten met de gemeente Haarlem) zijn voldoende om de exploitatielasten inclusief rente en aflossing te dekken.

Voorwaarden

Overkoepelende voorwaarden

De aangetrokken leningen waarvoor de gemeente garant staat worden uitsluitend gebruikt voor het doel wat er mee wordt beoogd, namelijk investeringen voor uitvoering van opdrachten van de gemeente en in-/uitvoering van duurzaam afvalbeheer. Het college wordt onmiddellijk door de aanvrager geïnformeerd wanneer een betalingsverplichting niet kan worden nagekomen. De jaarstukken zullen binnen vier maanden na het verstrijken van het boekjaar ingediend bij de gemeente, de activa waarvoor de lening is aangegaan zullen niet tussentijds door de aanvrager worden vervreemd en Spaarnelanden geeft inzicht in de gedane investeringen met het geld afkomstig van de aangegane leningen. Dit is conform de voorwaarden zoals gesteld in paragraaf 3.1.3 van de Nota Garanties en Leningen ([2013/34361](#)). In deze paragraaf staat ook dat een vergoeding van € 7.500 per garantie in rekening gebracht dient te worden. Die vergoeding is in het kader van het verstrekken van een garantie nog niet eerder toegepast en mede gezien het publieke belang van de garanties is daar ook in dit geval van afgezien.

Zekerheidstelling voor de gemeente

Voor de garantstellingen voor de financieringsbehoefte voortkomend uit de (doorgeschoven) investeringen in 2018 en 2019 van Spaarnelanden en voor de investeringen met betrekking tot duurzaam afvalbeheer ontvangt de gemeente het recht van pand op de achterliggende activa en een eerste recht van koop.

5. Risico's en kanttekeningen

Financieel risico

Voor de gemeente bestaat als enige financieel risico rondom de garantieverstrekking dat wanneer Spaarnelanden in financieel zwaar weer komt en niet langer aan zijn verplichtingen uit hoofde van de lening kan voldoen, de gemeente garant staat voor het voldoen van de rente en aflossing van de betreffende lening. Het 90% eigenaarschap van de gemeente en het zekerstellen van de uitvoering van de publieke taak zullen naar alle waarschijnlijkheid voldoende borging zijn dat Spaarnelanden overeind blijft.

Mocht Spaarnelanden, in het uiterste geval, failliet gaan en niet meer aan haar verplichtingen kunnen voldoen, zorgt het recht van pand en het recht van eerste koop ervoor dat de gemeente de opbrengst van verkoop van de activa krijgt. De opbrengst voor de gemeente is daarbij beperkt tot de hoogte van de resterende leningen; waarmee vervolgens de schulden aan de bank afbetaald kunnen worden.

Staatssteun

Het garantstaan voor een lening van Spaarnelanden mag niet leiden tot ongeoorloofde staatssteun. Van staatssteun is onder andere sprake wanneer Spaarnelanden een voordeel op een concurrerend bedrijf zou krijgen. Vanwege de wettelijke plicht tot gescheiden inzameling van afvalstoffen aan de bron conform de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen en de uitwerking hiervan in de Wet milieubeheer, is hier sprake van een dienst van algemeen belang (DAB). Doordat de opdrachten in het kader van afvalinzameling en –beheer door de gemeente Haarlem exclusief via quasi-inbesteding worden verstrekt aan Spaarnelanden N.V. blijven de mededingingsregels buiten beschouwing en daarmee ook het staatssteunrechtelijk kader.

Spaarnelanden heeft geen winstoogmerk bij het uitvoeren van de publieke taak, zij kunnen geen eigen prijzen bepalen en vanwege de exclusieve relatie tussen Spaarnelanden en gemeente is er feitelijk geen sprake van een markt met andere aanbieders.

Mocht overigens op enig moment blijken dat er (toch) sprake is van staatssteun, dan bestaat de sanctie uit het betalen van het verschil tussen de werkelijke rente en de toetsingsrente. Deze sanctie komt ten laste van Spaarnelanden, het betreft hier dus geen financieel risico voor de gemeente, maar een imago/politiek risico.

6. Uitvoering

Na het besluit tot het aangaan van de garantstellingen zal Spaarnelanden N.V. hiervan op de hoogte worden gesteld en de garantieverleningen in de vorm van een borgtocht (Bijlagen 3 en 4) worden afgegeven.

Dit collegebesluit is het formele besluit op grond waarvan de gemeentegarantie kan worden verleend. Het college heeft zijn bevoegdheid tot het daadwerkelijk verlenen van gemeentegarantie gemandateerd aan de Concerncontroller. Spaarnelanden kan de financiering per garantstelling splitsen in meerdere leningen met verschillende looptijden, maar samen niet groter dan het per garantstelling gestelde bedrag en niet langer dan de onder de voorwaarden genoemde looptijd. Aflossing gebeurt in jaarlijks gelijke bedragen (lineair).

De garantie wordt niet eerder verleend dan nadat het recht van verpanding is gevestigd ten gunste van de gemeente.

7. Bijlagen

Bijlage 1: Bedragbepalingen garantstelling investeringen

Bijlage 2: Bedragbepalingen garantstelling SPA

Bijlage 3: nnb1 (Concept akte van borgtocht € 4,3 miljoen)

Bijlage 4: nnb2 (Concept akte van borgtocht € 2,2 miljoen)